

Szöktetés a szerájából

Mozart operájának felújítása
a Szegedi Nemzeti Színházban

Egy időben mesét csináltak ebből az operából. A színpadon élettelen köcífigurák mozogtak, a rendezők és a művészek kísérletet sem tettek arra, hogy valóságos emberi szenvedélyeket, vágyakat, örömeiket jelenítsék meg. Később viszont teljesen száműzték a mű előadásából a meszeszerűséget, realista játéknak fogták fel és úgy is adták elő. Mindkét elképzelés torzított az operán. Valamit elvett belőle és adott is hozzá mind-egyik, hol a mese, hol a realizmus kárára.

A Szöktetés a szerájából szerda esti szegedi felújítása ezekkel a régebbi törekvésekkel szemben egészséges, a mű lényegét kifejező és szellemét feltáró stílust valószínűleg meg. Legfőbb érdeme a benne megnyilvánuló *színtézis és arányosság*. Se a meszeszerűséget nem száműzték a játékból, a cselekmény megjelenítéséből, se a realizmust az emberábrázolásból. E helyes alapról kiindulva tudott Makai Péter rendezése olyan előadást produkálni, amilyen maga a mű: *derűs, sugárzó, életörömmel, humorral, szellemes ötletekkel, jól csattanó tréfákkal teli, fordulatos játékot láttunk a színpadon*.

A helyes rendezői kiindulás határozott, *egységbe fogta a szerepeket megformáló művészek munkáját*. Friss lendülettel, *elevevességgel* az előadók a végülis önmagában mégiscsak élettelen keretet, hogy az előadás szereplői láthatóan *nagy örömmel, nagy kedvvel játszottak és énekeltek*. Az előadás minden mozzanatán érződött, hogy a művészek szeretik Mozart muzikáját és szeretik szerepüket is.

A Constanca szerepét alakító Horváth Annának nem sok játékbéli feladat jutott. Ilyen a szerep, szinte kizárólag csak énekelni kell benne. Horváth Anna hangjának szépsége, kristálytisztasága, hajlékonysága, színessége és főképpen az a bravúros és elegáns előadásbeli könnyedség, amellyel ezen a roppant nehéz énekszólamon bizonytalanság nélkül uralkodott, teljesen elfeledtette szerepének említett hibáját. Teljesen ellen-

tés feladat jutott *Berdál* Valériának, a komorna alakítójának. Blonde temperamentumos, akaratos nő, ki-robbanó egyéniség, tele tüzellel és tennivágyással. Berdál Valéria alakítása szemléletes erővel kellette életre ezt a figurát. Játékának, énekének egyaránt rokonszenves vonása volt, hogy a szerep harsányságra csábító lehetőségeit kikerülte. Belmonte szerepét Szabó Miklós játszotta. Emberábrázolása hiteltel, karakterisztikus. Stílusos, kulturált éneke nagy intenzitással és magas színvonalon tolmácsolta a szerep és a szöveg mondanivalóját. Pedrilott Varga Róbert játszotta. Az alakítás lendületes, jó humorú munka. Varga Róbert énekhangja jól érvényesült a szerepben. Az előadás leghalásabb feladatát *Sinkó György*, Ozmin alakjának megformálójára kapta. Alakítása rendkívül jól etalált. A színes játék tekintetében is kitűnően ragadta meg és fejezte ki a figura lényegét. Sok apró ötlet megvalósításával és szellemes játékokkal elevenné, frissé tette alakítását, amely sok derűs percet szerzett a közönségnek és méltán kapott sok tapsot, Szelim basa szerepében *Halmágyi Mihály* sikeresen játszott.

A Vaszy Viktor vezette zenekar nagy intenzitással közvetítette az opera muzikájának minden derűjét, örömet és élétszeretetét. Makai Péter modern díszletei szellemesek.

Ókros László

Élénk idegenforgalom Szegeden

Az ünnepi játékok után továbbra is nagy az érdeklődés Szeged iránt. Az ország legkülönbözőbb vidékeinek általános és középiskolái a szokásos őszi kirándulások alkalmával Szegedet keresték fel. Szeptemberben Esztergomból, Pécsről, Egerből, Debrecenből, Miskolcra, Diógyőrből és Budapestről húsz iskolai csoport látogatott el, több mint kétezer diák ismerkedett Szegeddel.

Tegnap budapesti középiskolások 500 fős csoportja ér-

Magyar újságíró-delegáció utazott Angliába

A magyar-angol kulturális munkaterv alapján az angol külügyminisztérium meghívására csütörtökön magyar újságíró-küldöttség utazott kétéhetes látogatásra Angliába. A delegáció vezetője Barcs Sándor, az MTI vezérigazgatója, tagjai Baktai Ferenc, a Népszava, Bebrits Anna, a Népszabadság és Pamlényi Ervin, a Magyar Nemzet munkatársa.

Megkezdődött a Magyar Néprajzi Társaság vándorgyűlése

Csütörtökön Nyíregyházán megkezdődött a Magyar Néprajzi Társaság háromnapos vándorgyűlése.

Dr. Ortutay Gyula akadémikus, a Magyar Néprajzi Társaság elnökeinek megnyitóját követően Szabadfalvi József tudományos kutató »Északkelet-magyarországi néprajzi kutatások és kutatási feladatok« címmel tartott előadást, majd Balassa István kandidátus a századforduló agrárproletár-mozgalmának néprajzi vizsgálatáról, Balogh István muzeológus pedig a tiszántúli paraszti gazdalkodás vizsgálatának néprajzi kérdéseiről tartott beszámolót.

Amerikai magyar tudós látogatása hazánkban

Kármán Tódor, a pasadenai (USA) egyetem professzora, az Aeronautikai Tudományok Nemzetközi Társaságának tiszteletbeli elnöke csütörtökön az Akadémia elnökségének meghívására Budapestre érkezett.

Évről évre sokat segítenek

Eredményesen tevékenykedik az egészségügyi állandó bizottság

Régi ismerősként üdvözlük őket a termelőszövetkezetekben, az üzemekben és intézményekben. Ma már fel sem tűnik, hogy a szegedi orvosok egy-egy csoportja felkeresi az üzemeket és hivatalokat és itt általános ellenőrzést végez. Azt már kevesen tudják, hogy ezeket a látogatásokat pontosan végrehajtott munkatervekben rögzítette a szegedi városi tanács egészségügyi állandó bizottsága.

Fontos ellenőrzések

A városi tanács egészségügyi állandó bizottsága 1954 óta működik dr. Nagy László főorvos irányításával. Ez idő alatt sok hasznos kezdeményezés elindította a bizottság. A tisztsági mozgalom szervezésén kívül több fontos ellenőrzést végeztek, főleg a vendéglátóipari, valamint a kereskedelmi vállalatoknál. Az észlelt hibákra felhívták a vezetők figyelmét, s javaslatot tettek, hogyan lehetne azokat kijavítani.

Az ő érdemük is, hogy ma már egyre kevesebb hibát tapasztalnak a vásárlók, a vendégek, s néhány üzletben, étteremben különösen kifogástalan az itt dolgozók higiéniai szokásai.

1962 második felére is nagyszerű programot, munkatervet készített az egészségügyi állandó bizottság. Júliusban például az állandó bizottság titkárnak, dr. Gergely Győzőnek vezetésével szakemberek vizsgálták felül a mezőgazdasági nyári munkákat. A brigád a pozitívumok említése mellett jó néhány hiányosságra hívta fel az illetékesek figyelmét. Többek között kifogásolták, hogy a cséplésnél még mindig nem alkalmazzák a védőöltözeteket.

Fények és árnyékok

Az állandó bizottság észrevételeit továbbítja a tanács titkárságához, majd innen jegyzőkönyv formájában kerülnek az illetékesekhez a megoldásra váró problémák.

Augusztusban a szegedi ünnepi játékok idején a kereskedelemben végeztek ellenőrzést. Ennek során valamennyi éttermet és ideiglenes büféket kerestek. Talány is volt hasonló vizsgálat, s akkor sokkal több hibát, hiányosságot találtak, mint idén. Szeptemberben az állandó bizottság tagjai a szegedi szociális otthonok egészségügyi helyzetét vizsgálták meg. Dr. Gergely Győző, dr. Száva Lajos és Lados László, a III. kerületi tanács szociális előadója látogatott el a szociális otthonba.

tozatott el a szociális otthonba.

A bizottság megállapította, hogy a régi épületekben igyekeznek a dolgozók meleg, barátságos otthonot varázsolni az egyedülálló idős embereknek. Különösen nagy figyelmet fordítanak a gondozottak orvosi ellátására. Jól felszerelt korszerű orvosi rendelőkben fogadja az otthon orvosa pácienseit, és a súlyosabb betegeket naponként meglátogatja. A városi tanács modern, higiénikus berendezésről gondoskodott. De még néhány feladat megoldásra vár. Így például a Mátyás téri otthon földszinti nagytermeiben nem megfelelő a szellőztetés, ventilátorokat kellene felszerelni. Az otthon jelenlegi mosókonyhája nem felel meg a követelményeknek. Télen pedig a ruhaszárítás okoz gondot. Ezeket a hibákat sürgősen orvosolni kellene.

Jó hozzájárulás

Az állandó bizottság idei tervében még két komoly feladat vár végrehajtásra. Októberben az óvodai és iskolai napközlotthonok étkeztetését vizsgálják felül, novemberben pedig a Fogtechnikai Vállalat egészségügyi helyzetét.

Az egészségügyi állandó bizottság tagjainak munkája

évről évre hozzájárul Szeged egészségügyi helyzetének javításához, kevesebb a baleset, az ételmérgezés, a járványos megbetegedés. Az állandó bizottság jó híre túljutott a város határain, s az ország különböző vidékeiről jönnek tapasztalatcserére. Legutóbb Debrecenből járt itt küldöttség, amelynek tagjai tanulmányozták az egészségügyi állandó bizottság munkáját.

Horváth Lászlóné

Szemüveglencsék — hazai üvegből

Magyarország eddig nem gyártott szemüveglencsét, pedig százezer számára szállít külföldre napszemüveget a hazai ipar.

Az idén azonban már kísérleteket végzett az üvegyipar Parádán, és sikerült előállítani az első magyar szemüveglencsét, amelyek a szigorú műszaki előírások ellenére is jól vizsgáltak.

A tervek szerint a jövő évben áttérnek az üzemszerű termelésre, amelynek segítségével csupán a napszemüvegek gyártásánál több mint egymillió forint értékű devizát takaríthat meg az ország.

Megkezdődött a tsz-ek önszegélyező csoportjainak üdültetése a megyében

Az idén is számos termelőszövetkezeti gazda utazik el ország legszebb tájaira pihenni, üdülni az Allami Biztosító által megszervezett önszegélyező csoportok segítségével. Csongrád megyéből összesen mintegy 400 szövetkezeti gazdát üdültet a kö-

vetkező hetekben az önszegélyező.

Az üdülők első csoportja: 25 makói, 15 hódmezővásárhelyi és 10 szegedi tsz-dolgozó tegnap délután utazott el háromhetes hévízi üdülésre.

Munkaiügyi tanácsadó

Az egyenlőtlen munkaidőről

Gyakran felvetődik a túlmunka végzésével kapcsolatos szabad idő kérdése. A dolgozók, de sokszor a vállalatok is helytelenül »csúsztatás«-ról beszélnek olyankor is, amikor egyenlőtlen munkaidő alkalmazásáról van szó.

Az egyenlőtlen munkaidő-beosztás nem jelent túlmunkát, sőt ennek alkalmazása éppen a túlmunka elkerülését célozza.

Olyan dolgozók részére, akiknek munkakörében rendszeresen megismétlődő időszakos munkatorlódás fordul elő — például bérelszámoló, könyvelők stb. — a vállalat igazgatója a szak szervezeti bizottsággal egyetértésben a rendes havi, vagy heti munkaidőkereten belül egyenlőtlen munkaidőt állapíthat meg. Ez azért nem jelent túlmunkát — túlorrázást — mert az egyenlőtlen munkaidőbeosztással foglalkoztatott dolgozó munkaideje változatlanul heti 48 óra, illetve az ennek megfelelő havi óraszám ugyanannyi, mint annak a dolgozónak, aki rendszeresen napi 8 órát dolgozik.

Az egyenlőtlen munkaidő megállapításánál figyelemmel kell lenni arra az előírásra, amely szerint a dolgozó munkaideje azokon a napokon, amikor dolgozik, 4 óránál kevesebb és 12 óránál több nem lehet. Ezenkívül a tárgyhónapra vonatkozó egyenlőtlen munkaidő-beosztást az előző hónap 25-ig az érintett dolgozóval írásban, vagy hirdetmény útján közölni kell, és azt a hónap közben megváltoztatni nem szabad. Bolti dolgozóknál mód van arra, hogy a munkaidő-beosztást egy heti időtartamra állapítsák meg, azonban ezt legalább egy héttel korábban kell kö-

zölni. A munkaidő-beosztás megállapításánál lehetőleg be kell tartani, hogy egy-egy osztályon belül az egyenlőtlen munkaidővel foglalkoztatott dolgozók naponkénti munkaideje azonos legyen.

Természetesen az egyenlőtlen munkaidő-beosztásban lehetnek olyan napok, amikor a dolgozó egyáltalán nem dolgozik, tehát a munkahelyén meg sem jelenik. Innen ered az, hogy ezeket a napokat túlmunkáért járó szabadságnak (csúsztatásnak) nevezik. Túlmunkáról pedig csak akkor beszélhetünk, ha a dolgozó (havi, heti) munkaidő-kereten felül végez munkát. Az egyenlőtlen munkaidő-beosztásban foglalkoztatott dolgozó a rendes munkaidő-keretüket nem léphetik túl.

Abban az esetben, ha az egyenlőtlen munkaidővel dolgozó személy betegállományba kerül, vagy szabadságon van, az elszámolás a napi 8 óra szerint történik.

Gyermekápolási szabadság

Sándor Péterné olvasónk aziránt érdeklődik, hogy két-éves beteg gyermeke otthoni ápolására kérhet-e fizetés nélküli szabadságot, ha rendes szabadságát még nem vette ki?

Válasz: A fizetés nélküli szabadságot lehet kérni akkor is, ha a dolgozó rendes szabadságát még nem vette ki. A Munka Törvénykönyve 98/A. paragrafus (2) bekezdése értelmében a dolgozó nőnek egy éven felül és 10 éven alul beteg gyermeke otthoni ápolására — kérelmére — fizetés nélküli szabadságot kell adni. Ez tehát akkor is jár, ha még nem vette ki rendes szabadságát.

(Dr. K. J.)

nadrágja legényesen feszült a combjára. Térdét is csak azért tartotta berogyantva, mert a szolgafáról mélyen függött alá a húsz literes bogrács. Hosszúnyelű fakanállal kalamolt bele a halkán rotyogó paprikásba, majd tavaszi venyigét tüzdelt a bogrács alá. Letérdelt, kérges ujjával paraszat csipette a rézkupakú pipára. Mintha rajta kívül nem lenne más se égen, se földön, kihúzta magát komótosan, nagy élvezettel szopogatta a pipát és úgy tekintett szét a tájon, mint akinek köteles számot adni a természet megérlett gazdságáról.

Bent a szőlőbokrok csipkés levelei között kacarásztak a szüretelő lányok, mint boldog madársereg. Világos keszkenők, fénylő arckok villantak elő, s idős Kustán Dániel olyasmire gondolt, amit nem illik kimondani, amikor az egyik szőlősorban szoknyát látott feszülni a puttonyt emelő lány tomporán. A pipát kivette fogai közül, megnyalta a szája szélét, penészes bajusza csálára állt az alatosmos molytól. Híába tartotta a közmondás, hogy az öreg kecske is megnyalja a sőt, tudta, hogy ehhez neki aligha lehet már reménye. Hanem a fiának szívesen választott volna menyecskét. Hiányzott a házából az a fajta egészséges levegő, amelyet nem az erdők lélegeznek ki, nem a zápor mos tisztára és nem a fagy frissít meg, hanem csak a fiatal fehérceled tud párázni magából. Nagyon kellett neki az ilyen közelség, talán jobban, mint a vén kandúrnak a kemence melege.

Újra megkavarta a paprikást, majd a fia felé ballagott pipázva.

— Tudod-e, hogy még az idén szeretnék táncolni a lakodalmodon? — mondta és kajánul a fiára nevetett.

Dáni hirtelen elengedte a prés rúdját, boldog csodálkozással meredt az örege.

— Hiszen akkor egyet akarunk, édesapám!...

Négy lány lépett ki a szőlőből, ringón hozták a puttonyt, könyöklük hegyesen-peckesen eléllt, ahogy fogták a puttony szíját. Érett mellük előre duzzadt a vékony blúz alatt, lábikrájuk ingerlően feszült meg a kaptatótól.

— Van itt fogynivaló — nézett gyönyörködve az idősebb Kustán a közeledő lányok felé. — Csak aztán jó helyre nyúlj.

A legény nem szólt, csak tévován mosolygott. Megvárta, amíg a lányok kiborítják a puttonyt, s visszahúzódnak a szőlőbe.

— Szépek ezek is — pillantott utánuk merengőn — de másnak szépek. Az enyém máshol szüretel.

Az öreg Kustán álmélkodva döbent rá a legény furcsa nézéséből, hogy a fia máris szerelmes. Pipáját erősen a markába szorította, a hangja meg számonkérő lett.

— Aztán hol?

— Ott lent a völgyben — intett a fejével Dani keleti irányba. Ahova az intés szólt, ott felejtette a tekintetét. Csontos arcán előmúlt a jóság és ettől a szelíd önfeladás-tól egyszerre keserűnek érezte a pipát az öreg.

— Csak nem az a koldusivadék?!... — kérdezte kiáltva és dühös fintorral köpött a cseresznyefa felé. Kiáltása elrebbentette a legyeket az irháról.

Dáni csak bólintani akart, de a dac kurta, kemény mozdulásra rándította a fejét.

— Pedig az. És megkérem, hogy ezentúl más szót használjon felele. Mert akár tetszik valakinek, akár nem, mi ketten összetartozunk.

Az apát haragosra hökkentette ez az engedetlen beszéd, a szeme is kimeredt és hosszú percen át veszelés hallgatás ágaskodott közöttük. Végre mintha megfedekezett volna a haragjáról, megértő kuncogás oldotta le arcáról a fagyot.

— Bolond bika, te — nyújtotta a szót elismeréssel —, mit bánom én, akár hogy vagy vele. Hiszen nem mondom, a szeretőben is kedvét lelheti az ember. Ki hosszabb, ki rövidebb ideig. Majd megunod. De feleségnek olyat válassz, akit én is szeretni tudok, mint a saját lányomat.

A legény uralkodni próbált izgalmán, féken tartotta megbotránkozását s ettől unneplényessé vált a hangja.

— Hát ha kedvét lel a gyűlölködésben, csak tegye. Akkor se fordítok neki hátat, ha nem látja szívesen. Ne biztasson gazemberségre. Inkább hagyjon engem az utamon békességgel. Egyezzen bele...

— De nincs neki mása, csak az éhsége!

— Nem igaz.

— A földünk kell neki!

— Ez sem igaz.

— Kommunizták, istentagadók, csak a koldusokat pártolják!...

— Ez igaz...

(Folytatjuk)